

Petőfi Sándor János Vitéz

- részlet -

16

Ment János vitézzel a megindult gálya,
Szélbe kapaszkodott széles vitorlája,
De sebesebben ment János gondolatja,
Utjában semmi sem akadályozhatta.

János gondolatja ilyenforma vala:
"Hej Iluskám, lelkem szépséges angyala!
Sejted-e te mostan, milyen öröm vár rád?
Hogy hazatart kinccsel bővelkedő mátkád.

Hazatartok én, hogy végre valahára
Sok küszködés után legyünk egymás párja.
Egymás párja leszünk, boldogok, gazdagok;
Senki fiára is többé nem szorulok.

Gazduram ugyan nem legszebben bánt velem;
Hanem én őneki mindazt elengedem.
S igazság szerint ő oka szerencsémnek:
Meg is jutalmazom, mihelyt hazaérek."

Ezt gondolta János s több ízben gondolta,
Mialatt a gálya ment sebes haladva;
De jó messze volt még szép Magyarországtól,
Mert Franciaország esik tőle távol.

Egyszer János vitéz a hajófüdélén
Sétált föl s alá az est szürkületében.
A kormányos ekkép szólt legényeihez:
"Piros az ég alja: aligha szél nem lesz."

Hanem János vitéz nem figyelt a szóra,
Feje fölött repült egy nagy sereg gólya;
Őszre járt az idő: ezek a madarak
Bizonyosan szülőföldéről szálltanak.

Szelíd epedéssel tekintett utánok,
Mintha azok neki jó hírt mondanának,
Jó hírt Iluskáról, szép Iluskájáról,
S oly régen nem látott kedves hazájáról.

17

Másnap, amint az ég alja jövendölte,
Csakugyan szél támadt, mégpedig nem gyöngé.
Zokogott a tenger hánykodó hulláma
A zugó fergeteg korbácsolására.

Volt a hajó népe nagy megijedésben,
Amint szokott lenni olyan vad szélvészben.
Hiába volt minden erőmegfeszítés,
Nem látszott sehonnan érkezni menekvés.

Sötét felhő is jön; a világ elborúl,
Egyszerre megdördül az égiháború,
Villámok cikáznak, hullnak szanaszerte;
Egy villám a hajót izról porrá törte.

Látszik a hajónak diribje-darabja,
A holttesteket a tenger elsodorja.
Hát János vitéznek melytén sors jutott?
Őt is elsodorták a lelketlen habok?

Hej biz a haláltól ő sem volt már messze,
De mentő kezét az ég kiterjesztette,
S csodálatos módon szabadította meg,
Hogy koporsója a habok ne legyenek.

Ragadta őt a víz magasra, magasra,
Hogy tetejét érte már a felhő rojtja;
Ekkor János vitéz nagy hirtelenséggel
Megkapta a felhőt mind a két kezével.

Belekapaszkodott, el sem szalasztotta,
S nagy erőlködéssel addig függött rajta,
Mígnem a felhő a tengerparthoz ére,
Itten rálépett egy szikla tetejére.

Először is hálát adott az istennek,
Hogy életét ekkép szabadította meg;
Nem gondolt vele, hogy kincsét elvesztette,
Csakhogy el nem vezett a kinccsel élete.

Azután a szikla tetején szétnézett,
Nem látott mást, csupán egy grifmadár-
fészket.

A grifmadár épen fiait etette,
Jánosnak valami jutott az eszébe.

Odalopózkodott a fészkekhez lassan
És a grifmadárra hirtelen rápattan,
Oldalába vágja hegyes sarkantyúját,
S furcsa paripája hegyen-völgyön túlszállt.

Hányta volna le a madár nyakra-főre,
Lehányta volna ám, ha bírt volna véle,
Csakhogy János vitéz nem engedte magát.
Jól átszorította derekát és nyakát.

Ment, tudj' az isten hány országon keresztül;
Egyszer, hogy épen a nap az égre kerül:
Hát a viradatnak legelső sugára
Rásütött egyenest faluja tornyára.

Szent isten! hogy örült ennek János vitéz,
Az öröm szemébe könnycseppeket idéz;
A madár is, mivel szörnyen elfáradt már,
Vele a föld felé mindinkább közel jár.

Le is szállott végre egy halom tetején,
Alig tudott venni lélekzetet szegény,
János leszállt róla és magára hagyta,
És ment, elmerülve mély gondolatokba.

"Nem hozok aranyat, nem hozok kincseket,
De meghozom régi hűséges szívemet,
És ez elég neked, drága szép Iluskám!
Tudom, hogy nehezen vársz te is már reám."

Ily gondolatokkal ért a faluvégre,
Érintette fülét kocsiknak zörgése,
Kocsiknak zörgése, hordóknak kongása;
Szüretre készült a falu lakossága.

Nem figyelmezett ő szüretre menőkre,
Azok sem ismertek a megérkezőre;
A falu hosszában ekképen haladott
A ház felé, ahol Iluskája lakott.

A pitvarajtónál be reszketett keze,
S mellében csakhogy el nem állt lélekezete;
Benyitott végtére - de Iluska helyett
Látott a pitvarban idegen népeket.

"Tán rosz helyen járok" gondolta magában,
És a kilincs megint volt már a markában...
"Kit keres kegyelmed?" nyájasan kérdezte
János vitézt egy kis takaros menyecske.

Elmondotta János, hogy kit és mit keres...
"Jaj, eszem a szívét, a naptól oly veres!
Bizony-bizony alighogy reáismértem,"
Szólott a menyecske meglepetésében.

"Jöjjen be már no, hogy az isten áldja meg,
Odabenn majd aztán többet is beszélek."
Bevezette Jánost, karszékebe ültette,
S így folytatta ismét beszédét mellette:

"Ismer-e még engem? nem is ismer talán?
Tudja, én vagyok az a kis szomszéd lány,
Itt Iluskáéknál gyakran megfordultam..."
"Hanem hát beszéljen csak: Iluska hol van?"

Szavaiba vágott kérdezőleg János,
A menyecske szeme könnytől lett homályos.
"Hol van Iluska, hol?" felelt a menyecske,
"Szegény Jancsi bácsi!... hát el van temetve."

Jó, hogy nem állt János, hanem űlt a széken,
Mert lerogyott volna kínos érzésében;
Nem tudott mást tenni, a szívéhez kapott,
Mintha ki akarná tépni a bánatot.

Igy űlt egy darabig némán merevedve,
Azután szólt, mintha álmából ébredne:
"Mondjatok igazat, ugye hogy férjhez ment?
Inkább legyen férjnél, mintsem hogy odalent."

Akkor legalább még egyszer megláthatom,
S édes lesz nekem e keserű jutalom."
De a menyecskének orcáján láthatta,
Hogy nem volt hazugság előbbi szózata.

18

János reáborult az asztal sarkára,
S megeredt könnyének bőséges forrása,
Amit mondott, csak úgy töredezzve mondta,
El-elakadt a nagy fájdalomtól hangja:

"Miért nem estem el háború zajában?
Miért a tengerben sírom nem találtam?
Miért, miért lettem e világra, miért?
Ha ily mennykőcsapás, ilyen gyötrelmem ért!"

Kifáradt végre őt kínozni fájdalma,
Mintha munkájában elszenvedett volna,
"Hogy halt meg galambom? mi baj lett
halála?"
Kérdé, s a menyecske ezt felelte rája:

"Sok baja volt biz a szegény teremtésnek;
Kivált mostohája kinzása töré meg.
De meg is lakolt ám érte a rosz pára,
Mert jutott inséges koldusok botjára.

Aztán meg magát is szörnyen emlegette,
Jancsi bácsi; ez volt végső lehellete:
Jancsikám, Jancsikám, az isten áldjon meg.
Másvilágon, ha még szeretsz, tied leszek.

Ezek után kimult az árnyékvilágból;
A temetőhelye nincsen innen távol.
A falu népsége nagy számmal kísérte;
Minden kísérelője könnyet ejtett érte."

Kérelemszavára a szíves menyecske
Jánost Iluskája sírjához vezette;
Ottan vezetője őt magára hagyta,
Lankadtan borúlt a kedves sírhalomra.

Végiggondolta a régi szép időket,
Mikor még Iluska tiszta szive égett,
Szíve és orcája - s most a hideg földben
Hervadtan, hidegen vannak mind a ketten.

Leáldozott a nap piros verőfénye,
Halovány hold lépett a napnak helyébe,
Szomorún nézett ki az őszi homályból,
János eltántorgott kedvese hantjától.

Még egyszer visszatért. A sírhalom felett
Egyszerű kis rózsabokor nevelkedett.
Leszakította a virágszálát róla,
Elindult s mentében magában így szóla:

"Ki porából nőttél, árva kis virágszál,
Légy hűséges társam vándorlásaimnál;
Vándorlok, vándorlok, a világ végeig,
Míg kívánt halálom napja megérkezik."

19

János vitéznek volt utjában két társa:
Egyik a búbánat, amely szívét rágtá,
Másik a kardja volt, bedugva hüvelybe,
Ezt a török vértől rozsdá emésztette.

Bizonytalan úton ezekkel vándorolt.
Már sokszor telt s fogyott a változékony hold,
S váltott a téli föld szép tavaszi ruhát,
Mikor így szólítá meg szíve bánatát:

"Mikor unod már meg örökös munkádat,
Te a kínozásban telhetetlen bánat!
Ha nem tudsz megölni, ne gyötörj hiába;
Eredj máshova, tán akadsz jobb tanyára.

Látom, nem te vagy az, ki nekem halált hoz,
Látom, a halálért kell fordulnom máshoz.
Máshoz fordulok hát; ti viszontagságok!
Ohajtott halálom tán ti meghozzatok."

Ezeket gondolta s elhagyta bánatát.
Ez szívéhez vissza most már csak néha szállt,
Hanem ismét eltűnt; (mert be volt az zárva,
S csak egy könnycseppet tett szeme pillájára.)

Utóbb a könnyel is végkép számot vetett,
Csupán magát vitte a megunt életet,
Vitte, vitte, vitte egy sötét erdőbe,
Ott szekeret látott, amint belelépe.

Fazekasé volt a szekér, melyet látott;
Kereke tengelyig a nagy sárba vágott;
Ütötte lovait a fazekas, szegény,
A szekér azt mondta: nem mozdulok biz én.

"Adj' isten jó napot" szólott János vitéz;
A fazekas rútul a szeme közé néz,
S nagy bosszankodással im ezeket mondja:
"Nem nekem... van biz az ördögnek jó napja."

"Be rosz kedvben vagyunk" felelt neki János.
"Hogyne? mikor ez az út olyan posványos.
Nógatom lovamat már reggeltől kezdve;
De csak úgy van, mintha le volna enyvezve."

"Segíthetünk azon... de mondja meg kend csak,
Ezen az úton itt vajjon hova jutnak?"
Kérdé János vitéz egy útra mutatva,
Mely az erdőt jobbra végighasította.

"Ezen az úton itt? dejsz erre ne menjen,
Nem mondok egyebet;... odavesz különben.
Óriások lakják ott azt a vidéket,
Nem jött ki még onnan, aki odalépett."

Felelt János vitéz: "Bízza kend azt csak rám.
Mostan a szekérhez lássunk egymás után."
Így szólott, aztán a rúd végét megkapta,
S csak tréfamódra a sárból kiragadta.

Volt a fazekasnak jó nagy szeme, szája,
De mégis kicsiny volt az álmétkodásra;
Amire föleszmélt, hogy köszönjön szépen,
János vitéz már jól benn járt az erdőben.

János vitéz ment és elért nemsokára
Az óriásföldnek félelmes tájára.
Egy vágató patak folyt a határ mellett:
Hanem folyónak is jóformán beillett.

A pataknál állt az óriásföld csősze;
Mikor János vitéz a szemébe néze,
Oly magasra kellett emelnie fejét,
Mintha nézné holmi toronynak tetejét.

Óriások csősze őt érkezőt látta.
S mintha mennykő volna, így dörgött reája:
"Ha jól látom, ott a fűben ember mozog; -
Talpam úgyis viszket, várj, majd rád gázolok."

De az óriás amint rálépett volna,
János feje fölött kardját föltartotta,
Belelépett a nagy kamasz és elbődült,
S hogy lábát felkapta: a patakba szédült.

"Éppen úgy esett ez, amint csak kívántam."
János vitéznek ez járt gondolatában;
Amint ezt gondolta, szaladni is kezdett,
S az óriás felett átment a vizet.

Az óriás még föl nem tápázkodhatott,
Amint János vitéz a túlpartra jutott,
Átjutott és nekisuhintva szablyáját,
Végigmetszette a csősz nyaka csigáját.

Nem kelt föl többé az óriások csősze,
Hogy a rábizott tájt őrző szemmel nézze;
Napfogyatkozás jött szeme világára,
Melynek elmúlását hasztalanul várta.

Keresztülfutott a patak vize testén;
Veres lett hulláma vértől befestetvén. -
Hát Jánost mi érte, szerencse vagy inség?
Majd meghalljuk azt is, várjunk csak kicsinnyég.

20

János az erdőben mindig beljebb haladt;
Sokszor meg-megállt a csodálkozás miatt,
Mert nem látott minden léptében-nyomában
Olyat, amit látott Óriásországban.

Volt ennek a tájnak sok akkora fája,
Hogy a tetejüket János nem is látta.
Aztán olyan széles volt a fák levele,
Hogy szűrnek is untig elég volna fele.

A szunyogok itten akkorákra nőttek,
Hogy ökrök gyanánt is máshol elkelnének.
Volt is mit aprítani János szablyájának;
Mínthogy feléje nagy mennyiségben szálltak.

Hát még meg a varjúk!... hú, azok voltak ám!
Látott egyet űlni egyik fa sudarán,
Lehetett valami két mérföldre tőle,
Mégis akkora volt, hogy felhőnek vélte.

Adj, Király, Katonát!
CSOPORTOS IFJÚSÁGI VETÉLKEDŐ
Peleji Sándor

SZERVEZI A
MAGYAR IFJÚSÁGI TANÁCS

Így ballagott János bámulva mód nélkül.
Egyszerre előtte valami sötétül.
Az óriás király nagy fekete vára
Volt, ami sötéten szeme előtt áll.

Nem hazudok, de volt akkora kapuja,
Hogy, hogy... biz én nem is tudom, hogy
mekkora,
Csakhogy nagy volt biz az, képzelni is lehet;
Az óriás király kicsit nem épített.

Hát odaért János s ekkép elmélkedék:
"A külsejét látom, megnézem belsejét;"
S nem törődve azon, hogy majd megugratják,
Megnyitotta a nagy palota ajtaját.

No hanem, hisz ugyan volt is mit látnia!
Ebédelt a király s tudj' isten hány fia.
Hanem mit ebédelt, ki nem találjátok;
Gondolnátok-e, mit? csupa kősziklákat.

Mikor János vitéz a házba belépett,
Nemigen kívánta meg ezt az ebédet;
De az óriások jószívü királya
Az ebédrel őt ily szépen megkinálta:

"Ha már itt vagy, jöszte és ebédelj velünk,
Ha nem nyelsz kősziklát, mi majd téged
nyelünk;
Fogadd el, különben száraz ebédünket
Ízről porrá morzsolt testeddel sózzuk meg."

Az óriás király ezt nem úgy mondta,
Hogy János tréfára gondolhatta volna;
Hát egész készséggel ilyen szókkal felelt:
"Megvallom, nem szoktam még meg ez
eledelt;

De ha kívánjátok, megteszem, miért ne?
Társaságotokba beállok ebédre,
Csupán egyre kérlek, s azt megtehetitek,
Számomra előbb kis darabot törjetelek."

Letört a sziklából valami öt fontot
A király, s amellet ily szavakat mondott:
"Nesze, galuskának elég lesz e darab,
Aztán gombócot kapsz, hanem összeharapd."

"Harapod bizony te, a kínos napodat!
De fogadom, bele is török a fogad!"
Kialtott fel János haragos beszéddel,
S meglódította a követ jobb kezével.

A kő úgy a király homlokához koppant,
Hogy az agyveleje azonnal kiloccsant.
"Igy híj meg máskor is kőszikla-ebédre,"
Szólt s kacagott János "ráforrt a gégedre!"

És az óriások elszomorodának
Keserves halálán a szegény királynak,
S szomorúságokban elfakadtak sírva...
Minden csepp könnyök egy dézsa víz lett
volna.

A legöregebbik szólt János vitézhez:
"Urunk és királyunk, kegyelmezz, kegyelmezz!
Mert mi téged ime királynak fogadunk,
Csak ne bánts minket is, jobbágyaid
vagyunk!"

"Amit bátyánk mondott, közös akaratunk,
Csak ne bánts minket is, jobbágyaid
vagyunk!"
A többi óriás ekképen esengett,
"Fogadj el örökös jobbágyidul minket."

Felelt János vitéz: "Elfogadom tehát
Egy kikötéssel a kendtek ajánlatát.
Én itt nem maradok, mert tovább kell mennem,
Itt hagyok valakit királynak helyettem.

Már akárki lesz is, az mindegy énnekem.
Kendtektől csupán ez egyet követelem:
Amidőn a szükség úgy hozza magával,
Nálam teremjenek kendtek teljes számmal."

"Vidd, kegyelmes urunk, magaddal e sípot,
S ott leszünk, mihelyest jobbágyidat hívod."
Az öreg óriás ezeket mondotta,
S János vitéznek a sípot általadta.

János bedugta a sípot tarsolyába,
Kevélyen gondolva nagy diadalmára,
És számos szerencse-kívánások között
Az óriásoktól aztán elköltözött.

Nem bizonyos, mennyi ideig haladott,
De annyi bizonyos, mennél tovább jutott,
Annál sötétebb lett előtte a világ,
S egyszerre csak annyit vesz észre, hogy nem lát.

"Éj van-e vagy szemem világa veszett ki?"
János vitéz ekkép kezdett gondolkodni.
Nem volt éj, nem veszett ki szeme világa,
Hanem hogy ez volt a sötétség országa.

Nem süttött az égen itt sem nap, sem csillag;
János vitéz csak úgy tapogatva ballag,
Néha feje fölött elreppent valami,
Szárnysuhogás-formát lehetett hallani.

Nem szárnyasuhogás volt az tulajdonképen,
Boszorkányok szálltak arra seprőnyélen.
Boszorkányoknak a sötétség országa
Rég ideje a, hogy birtoka, tanyája.

Ország gyűlését őkelmek itt tartanak,
Éjfél idejében idelovaglanak.
Most is gyülekeznek ország gyűlésére
A sötét tartomány kellő közepére.

Egy mélységes barlang fogadta be őket,
A barlang közepén üst alatt tűz égett.
Ajtó nyílásakor meglátta a tüzet
János vitéz s annak irányán sietett.

Mikor János vitéz odaért: valának
Egybegyülekezve mind a boszorkányok.
Halkan lábujjhegyen a kulcslyukhoz mene,
Furcsa dolgokon is akadt meg a szeme.

A sok vén szipirtyó benn csak úgy
hemzsegett.
Hánytak a nagy üstbe békát, patkányfejet,
Akasztófa tövén nőtt füvet, virágot,
Macskafarkat, kigyót, emberkoponyákat.

De ki tudná sorra mind előszámlálni?
Csakhogy János mindjárt át kezdette látni,
Hogy a barlang nem más, mint
boszorkánytanya.
Erre egy gondolat agyán átvillana.

Tarsolyához nyúlt, hogy sípját elővegye,
Az óriásoknak hogy jőjön serege,
Hanem megakadt a keze valamiben,
Közelebb vizsgálta s látta, hogy mi legyen.

A seprők voltak ott egymás mellé rakva,
Miken a boszorkány-nép odalovagla.
Fölnyalábolta és messzire elhordá,
Hogy a boszorkányok ne akadjanak rá.

Ekkor visszatért és sípjával füttyentett
És az óriások rögtön megjelentek.
"Rajta, törjete be szaporán, legények!"
Parancsolá János, s azok betörének.

No hisz keletkezett cifra zenebona;
A boszorkánysereg gyorsan kirohana;
Keresték a seprőt kétségbeeséssel,
De nem találták, s így nem repülhettek el.

Az óriások sem pihentek azalatt,
Mindenikök egy-egy boszorkányt megragadt,
S úgy vágta a földhöz dühös haragjába',
Hogy széjjellapultak lepények módjára.

Legnevezetesebb a dologban az volt,
Hogy valahányszor egy-egy boszorkány
megholt,
Mindannyiszor oszlott az égnek homálya,
S derült lassanként a sötétség országa.

Már csaknem egészen nap volt a vidéken,
Az utolsó banya volt a soron épen...
Kire ismert János ebbe' a banyába'?
Hát Iluskájának mostohaanyjára.

"De, kiáltott János, ezt magam döngetem."
S óriás kezéből kivette hirtelen,
Hanem a boszorkány kicsusszant markából,
Uccu! szaladni kezd, és volt már jó távol.

"A keserves voltát, rugaszkodj utána!"
Kiáltott most János egyik óriásra.
Szót fogadott ez, és a banyát elkapta,
És a levegőbe magasra hajtotta.

Igy találták meg az utolsó boszorkányt
Halva, János vitéz faluja határán;
S minthogy minden ember gyűlölte, utálta,
Mégcsak a varju sem káromgott utána.

Sötétség országa kiderült végképen,
Örökös homálynak napfény lett helyében,
János vitéz pedig rakatott nagy tüzet,
A tűz minden seprőt hamuvá égetett.

Az óriásoktól azután bucsút vett,
Szívükre kötvén a jobbágyi hűséget.
Ezek ígérték, hogy hűségesek lesznek,
S János vitéz jobbra és ők balra mentek...

22

Vándorolgotott az én János vitézem,
Meggyógyult már szive a bűtől egészen,
Mert mikor keblén a rózsaszálra nézett,
Nem volt az többé bű, amit akkor érzett.

Ott állott a rózsa mellére akasztva,
Melyet Iluskája sírjáról szakasztta,
Valami édesség volt érzésében,
Ha János elmerült annak nézésében.

Igy ballagott egyszer. A nap lehanyatlott,
Hagyva maga után piros alkonyatot;
A piros alkony is eltűnt a világról,
Követve fogyó hold sárga világától.

János még ballagott; amint a hold leszállt,
Ő fáradottan a sötétségben megállt,
S valami halomra fejét lehajtotta,
Hogy fáradalmát az éjben kinyugodja.

Ledőlt, el is aludt, észre nem is véve,
Hogy nem nyugszik máshol, hanem temetőbe';
Temetőhely volt ez, ócska temetőhely,
Harcoltak hantjai a rontó idővel.

Mikor az éjfélnak jött rémes órája,
A száját mindenik sírhalom feltátja,
S fehér lepedőben halvány kisértetek
A sírok torkából kiemelkedtenek.

Táncot és éneket kezdetek meg legott,
Lábok alatt a föld reszketve dobogott;
Hanem János vitéz álmai közepett
Sem énekszóra, sem tánkra nem ébredett.

Amint egy kisértet őt megpillantotta,
"Ember, élő ember!" e szót kiáltotta,
"Kapjuk fel, vigyük el! mért olyan vakmerő,
Tartományunkba belépni miképp mer ő?"

És odasuhantak mind a kisértetek,
És körülötte már karéjt képeztenek,
És nyultak utána, de a kakas szólal,
S a kisértet mind eltűnt a kakasszóval.

János is felébredt a kakas szavára,
Testét a hidegtől borzadás átjárta;
Csipős szél lengette a síri füveket,
Lábra szedte magát s utra kerekedett.

23

János vitéz egy nagy hegy tetején jára,
Hogy a kelő hajnal rásütött arcára.
Gyönyörűség volt, amit ekkor látott,
Meg is állt, hogy körülnézze a világot.

Haldoklófélben volt a hajnali csillag,
Halovány sugára már csak alig csillog,
Mint gyorsan kiröppent fohász, eltűnt végre,
Mikor a fényes nap föllépett az égre.

Föllépett aranyos szekerem ragyogva,
Nyájasan nézett a sík tengerhabokra,
Mik, ugy tetszett, mintha még szenderegének,
Elfoglalva térét a végtelenségnek.

Nem mozdult a tenger, de fickándoztanak
Sima hátán néha apró tarka halak,
S ha napsugár érte pikkelyes testöket,
Tündöklő gyémántnak fényeként reszketett.

A tengerparton kis halászkunyhó áll;
Öreg volt a halász, térdig ért szakálla,
Épen mostan akart hálót vetni vízbe,
János odament és tőle ezt kérdezte:

"Ha szépen megkérem kendet, öreg bátya,
Átszállít-e engem tenger más partjára?
Örömet fizetnék, hanem nincsen pénzem,
Tegye meg kend ingyen, köszönettel vészem."

"Fiam, ha volna, sem kéne pénzed nékem,"
Felelt a jó öreg nyájasan, szelíden.
"Megtermi mindenkor a tenger mélysége,
Ami kevésre van éltemnek szüksége."

De micsoda járat vetett téged ide?
Az óperenciás tenger ez, tudod-e?
Azért semmi áron által nem vihetlek,
Se vége, se hossza ennek a tengernek."

"Az óperenciás?" kiáltott fel János,
"Annál inkább vagyok hát kíváncsiságos;
De már így átmegegyek, akárhová jutok.
Van még egy mód hátra... a sípomba fuvok."

És megfújta sípját. A sípnek szavára
Egy óriás mindjárt előtte is áll.
"Át tudsz-e gázolni ezen a tengeren?"
Kérde János vitéz "gázolj által velem."

"Át tudok-e?" szól az óriás és nevet,
"Meghiszem azt; foglalj a vállamon helyet.
Így ni, most kapaszkodj meg jól a hajamba."
És már meg is indult, amint ezt kimondta.

24

Vitte az óriás János vitézünket;
Nagy lába egyszerre fél mérföldet lépett,
Három hétig vitte szörnyü sebességgel,
De a tulsó partot csak nem érhatték el.

Egyszer a távolság kékellő ködében,
Jánosnak valami akad meg szemében.
"Nini, ott már a part!" szólt megörvendezve.
"Biz az csak egy sziget," felelt, aki vitte.

János ezt kérdezte: "És micsoda sziget?"
"Tündérország, róla hallhattál eleget.
Tündérország; ott van a világnak vége,
A tenger azon túl tűnik semmiségbe."

"Vigy oda hát engem, hűséges jobbágyom,
Mert én azt meglátni fölötte kívánom."
"Elvihetlek," felelt az óriás neki,
"De ott életedet veszély fenyegeti."

Nem olyan könnyű ám a bejárás oda,
Óriási kapuját sok iszonyú csoda..."
"Ne gondold te azzal, csak vigy el odáig;
Hogy bemehetek-e vagy nem, majd elvállik."

Szófogadásra így inté az óriást,
Aki tovább nem is tett semmi kifogást,
Hanem vitte őtet és a partra tette,
És azután utját visszafelé vette.

25

Tündérország első kapuját őrzötte
Félrőfös körmökkel három szilaj medve.
De fáradságosan János keze által
Mínd a három medve egy lett a halállal.

"Ez elég lesz mára," János ezt gondolta,
Nagy munkája után egy padon nyugodva.
"Ma ezen a helyen kissé megpihenek,
Holnap egy kapuval ismét beljebb megyek."

És amint gondolta, akkép cselekedett,
Második kapuhoz másnap közeledett.
De már itt keményebb munka várt ám rája,
Itt őrzőnek három vad oroszlán áll.

Hát nekigyürközik; a fenevadakra
Ráront hatalmasan, kardját villogtatva;
Védelmezték azok csunyául magokat,
De csak mind a három élete megszakadt.

Igen feltüzelted ez a győzelem,
Azért, mint tennap, most még csak meg sem
pihen,
De letörölve a sűrű verítéket,
A harmadik kapu közelébe lépett.

Uram ne hagyj el itt volt ám szörnyű strázsa;
Vért jéggé fagyasztó volt rémes látása.
Egy nagy sárkánykígyó áll itt a kapuban;
Elnyelne hat ökröt, akkora szája van.

Bátorság dolgában helyén állott János,
Találós ész sem volt önála hiányos,
Látta, hogy kardjával nem boldogul itten,
Más módot keresett hát, hogy bemehessen.

A sárkánykígyó nagy száját feltátotta,
Hogy Jánost egyszerre szerteszét harapja;
S mit tesz ez, a dolog ilyen állásába?
Hirtelen beugrik a sárkány torkába.

Sárkány derekában kereste a szívet,
Ráakadt és bele kardvasat merített.
A sárkány azonnal széjjelterpeszkedett,
S kinyögte magából a megtört életet.

Hej János vitéznek került sok bajába,
Míg lyukat fúrhatott sárkány oldalába.
Végtére kifurta, belőle kimászott,
Kaput nyit, és látja szép Tündérországot.

26

Tündérországon csak híre sincs a télnek,
Ott örökös tavasz pompájában élnek;
S nincsen ott nap kelte, nap lenyugovása,
Örökös hajnalnak játszik pirossága.

Benne tündérfiak és tündérlányok
Halált nem ismerve élnek boldogságnak;
Nem szükséges nekik sem étel, sem ital,
Élnek a szerelem édes csókjaival.

Nem sír ott a bánat, de a nagy örömtől
Gyakran a tündérek szeméből könny gördül;
Leszivarog a könny a föld mélységébe,
És ennek méhében gyémánt lesz belőle.

Szőke tündérlányok sárga hajaikat
Szálanként keresztülhúzzák a föld alatt;
E szálakból válik az aranyak érce,
Kincsleső emberek nem kis öröme.

A tündérgyerekek ott szivárványt fonnak
Szemsugarából a tündérlányoknak;
Mikor a szivárványt jó hosszúra fonták,
Ékesítik vele a felhős ég boltját.

Van a tündéreknek virágnyszolyája,
Örömtől ittasan heverésznek rája;
Illatterhes szellők lanyha fuvallatja
Őket a nyoszolyán álomba ringatja.

És amely világot álmaikban látnak,
Tündérország még csak árnya e világnak.
Ha a földi ember először lyányt ölel,
Ennek az álomnak gyönyöre tölti el.

27

Hogy belépett János vitéz ez országba,
Mindent, amit látott, csodálkozva látta.
A rózsaszín fénytől kápráztak szemei,
Alighogy merészelt körültekinteni.

Meg nem futamodtak tőle a tündérek,
Gyermekszelídséggel hozzá közelgének,
Illeték őt nyájas enyelgő beszéddel,
És a szigetbe őt mélyen vezették el.

Amint János vitéz mindent megszemléle,
S végtére álmából mintegy föleszméle:
Kétségbeesés szállt szívének tájára,
Mert eszébe jutott kedves Iluskája.

Adj, Király, Katonát!
CSOPORTOS IFJÚSÁGI VETÉLKEDŐ
Petőfi Sándor

SZERVEZI A
MAGYAR IFJÚSÁGI TANÁCS

"Itt hát, hol országa van a szerelemnek,
Az életen által én egyedül menjek?
Amerre tekintek, azt mutassa minden,
Hogy boldogság csak az én szivemben
nincsen?"

Tündérországnak egy tó állott közepén,
János vitéz búsan annak partjára mén,
S a rózsát, mely sírján termett kedvesének,
Levette kebléről, s ekkép szólítá meg:

"Te egyetlen kincsem! hamva kedvesemnek!
Mutasd meg az utat, én is majd követlek."
S beveté a rózsát a tónak habjába;
Nem sok híja volt, hogy ő is ment utána...

De csodák csodája! mit látott, mit látott!
Látta Iluskává válni a virágot.
Eszeveszettséggel rohant a habokba,
S a föltámadt leányt kiszabadította.

Hát az élet vize volt ez a tó itten,
Mindent föltámasztó, ahova csak cseppen.
Iluska porából nőtt ki az a rózsza,
Igy halottaiból őt föltámasztotta.

Mindent el tudnék én beszélni ékesen,
Csak János vitéznek akkori kedvét nem,
Mikor Iluskáját a vízből kihozta,
S rég szomjas ajakán égett első csókja.

Be szép volt Iluska! a tündérleányok
Gyönyörködő szemmel mind rábámulának;
Őt királynéjoknak meg is választották,
A tündérfiak meg Jánost királyokká.

A tündérnemzetség gyönyörű körében
S kedves Iluskája szerető ölében
Mai napig János vitéz őkegyelme
Szép Tündérországnak boldog fejedelme.